Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (sestā palāta)

2014. gada 30. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Direktīva 2004/80/EK — 12. pants — Kompensācija tīšos, vardarbīgos noziegumos cietušajiem — Pilnībā iekšēja situācija — Acīmredzama Tiesas kompetences neesamība

Lieta C-122/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale ordinario di Firenze* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 20. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 15. martā, tiesvedībā

Paola C.

pret

Presidenza del Consiglio dei Ministri .

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], tiesneši M. Bergere [*M. Berger*] (referente) un F. Biltgens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *P. C.* vārdā – *P. Pellegrini*, *avvocato*,

— Spānijas Karalistes vārdā – *S. Centeno Huerta*, pārstāve,

— Itālijas Republikas vārdā – *G. Palmieri* un *G. Palatiello*, pārstāvji,

— Nīderlandes Karalistes vārdā – *M. K. Bulterman*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *A.-M. Rouchaud-Joët* un *F. Moro*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu lemt, izdodot motivētu rīkojumu atbilstoši Tiesas reglamenta 53. panta 2. punktam,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/80/EK par kompensāciju noziegumos cietušajiem (OV L 261, 2. lpp.; Īpašais izdevums latviešu valodā, 19. nod., 7. sēj., 65. lpp.) 12. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, ko *P. C.* ierosinājusi pret *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (Ministru prezidenta birojs) saistībā ar tā atbildību par to, ka Itālijas Republika nav transponējusi Direktīvu 2004/80, un kaitējumu, kas tādējādi nodarīts *P. C.*

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2004/80 preambulas 7. un 11. apsvērums ir formulēti šādi:

"(7) Ar šo direktīvu izveido sadarbības sistēmu, lai noziegumos cietušajiem atvieglotu kompensācijas saņemšanu pārrobežu gadījumos [..].

[..]

(11) Jāievieš dalībvalstu iestāžu sadarbības sistēma, lai veicinātu kompensācijas saņemšanu gadījumos, kad noziegums izdarīts dalībvalstī, kurā nav cietušā pastāvīgā dzīvesvieta."

4 Šīs direktīvas II nodaļā "Valstu kompensācijas sistēmas" esošajā 12. pantā ir noteikts:

"1. Šīs direktīvas noteikumi par kompensācijas saņemšanu pārrobežu gadījumos ir piemērojami, pamatojoties uz dalībvalstu to kompensāciju sistēmām, kuras izmaksā to attiecīgajā teritorijā izdarītos tīšos, vardarbīgos noziegumos cietušajiem.

2. Visas dalībvalstis nodrošina to, ka to tiesību normās ir paredzēta tāda to teritorijā izdarītos tīšos, vardarbīgos noziegumos cietušajiem izmaksājamo kompensāciju sistēma, kura garantē taisnīgu un samērīgu kompensāciju cietušajiem."

Itālijas tiesības

5 Itālijas tiesībās Direktīva 2004/80 tika transponēta konkrēti ar 2007. gada 9. novembra Leģislatīvo dekrētu Nr. 204 par Direktīvas 2004/80/EK par kompensāciju noziegumos cietušajiem īstenošanu (*Decreto legislativo n. 204, Attuazione della direttiva 2004/80/CE relativa all'indennizzo delle vittime di reato*; 2007. gada 9. novembra *GURI* Nr. 261 parastais pielikums). Jautājumā par materiāltiesiskajiem nosacījumiem Itālijas valsts maksājamās kompensācijas piešķiršanai šajā dekrētā ir izdarīta atsauce uz speciālajiem likumiem par veidiem, kā atlīdzināms personām, kas cietušas valsts teritorijā izdarītos noziedzīgos nodarījumos. Tomēr šajos speciālajos likumos nav ietverti visi tīši izdarītie vardarbīgie noziegumi. Tādējādi nav speciāla likuma, kas garantētu Direktīvas 2004/80 12. panta izpratnē taisnīgu un samērīgu kompensāciju personai, kas cietusi no seksuālas vardarbības nozieguma, kāds ir pamatlietā aplūkotais.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

6 *P. C.* lūdza iesniedzējtiesu, atzīstot *Presidenza del Consiglio dei Ministri* par vainīgu Direktīvas 2004/80 neīstenošanā, piespriest tam samaksāt viņai kompensāciju par nodarīto kaitējumu EUR 150 000 apmērā.

7 Prasības pamatošanai prasītāja pamatlietā apgalvo, ka viņa ir cietusi no seksuālas vardarbības, ko izdarījis *M.* Viņam esot ticis piespriests viņai samaksāt provizorisku kaitējuma atlīdzību EUR 20 000 apmērā. Tomēr *M.* to nav izdarījis. Proti, notiesāšanas brīdī viņš atradās brīvības atņemšanas vietā bez mantas, darba un mājokļa. *P. C.* uzskata, ka *M.*, iznācis no cietuma, būšot maksātnespējīgs un tikšot izraidīts no Itālijas, līdz ar ko viņai zudīšot visas izredzes no viņa gūt taisnīgu un samērīgu kompensāciju. Taču Itālijas Republika neesot veikusi pasākumus, kas vajadzīgi, lai viņai tik un tā nodrošinātu taisnīgu un samērīgu kompensāciju, un tādējādi neesot izpildījusi šai dalībvalstij saskaņā ar Direktīvas 2004/80 12. pantu noteiktos pienākumus.

8 Iesniedzējtiesā *Presidenza del Consiglio dei Ministri* lūdz prasību noraidīt kā nepieņemamu un nepamatotu. Proti, tas apgalvo, ka ar Direktīvu 2004/80 ir domāts reglamentēt vardarbīgos, tīšos noziegumos cietušo personu iespēju saņemt kompensāciju tikai un vienīgi pārrobežu situācijās, savukārt šis noziedzīgais nodarījums ir izdarīts Itālijas teritorijā un tajā cietusī persona ir Itālijas pilsone.

9 Iesniedzējtiesa šajā ziņā uzskata, ka, lai arī Direktīvas 2004/80 mērķis ir īstenot pasākumus, ar kuriem domāts atvieglot pārrobežu apstākļos izdarītos noziedzīgos nodarījumos cietušo personu iespējas saņemt kompensāciju un ļaut nodarījumā cietušajam vienmēr vērsties savas dzīvesvietas dalībvalstī esošā iestādē, šīs direktīvas 12. panta 2. punkts tomēr varētu tikt interpretēts tādējādi, ka tajā visām dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt pasākumus, lai kompensācija varētu tikt nodrošināta visos vardarbīgos un tīšos noziegumos cietušajiem. Šādā gadījumā Itālijas Republika būtu vainojama pienākumu neizpildē, jo tās tiesiskajā regulējumā kompensācijas sistēma ir paredzēta tikai attiecībā uz dažu veidu noziedzīgiem nodarījumiem, izslēdzot seksuālas vardarbības ceļā izdarītos.

10 Šādos apstākļos *Tribunale ordinario di Firenze* [Florences pirmās instances tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Direktīvas [2004/80] 12. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir ļauts, ka dalībvalstis kompensāciju paredz tikai kādu noteiktu kategoriju vardarbīgos vai tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem, vai turpretim dalībvalstīm, lai īstenotu šo direktīvu, ir jāizveido sistēma kaitējuma kompensācijai visos vardarbīgos vai tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem?”

Par Tiesas kompetenci

11 Vispirms jāatgādina, ka ar Direktīvu 2004/80, kā redzams tās preambulas 7. apsvērumā, “izveido sadarbības sistēmu, lai noziegumos cietušajiem atvieglotu kompensācijas saņemšanu pārrobežu gadījumos”. Šīs direktīvas preambulas 11. apsvērumā šajā ziņā ir piebilsts, ka “jāievieš dalībvalstu iestāžu sadarbības sistēma, lai veicinātu kompensācijas saņemšanu gadījumos, kad noziegums izdarīts dalībvalstī, kurā nav cietušā pastāvīgā dzīvesvieta”.

12 Tiesa jau ir uzsvērusi, ka Direktīvā 2004/80 kompensācija ir paredzēta vienīgi tāda tīša, vardarbīga nozieguma gadījumā, kas ir izdarīts kādā dalībvalstī, kurā nav cietušā pastāvīgā dzīvesvieta (2007. gada 28. jūnija spriedums lietā C-467/05 *Dell’Orto*, Krājums, I-5557. lpp., 59. punkts).

13 Tomēr no lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka pamatlietā *P. C.* ir cietusi noziedzīgā nodarījumā, kas tīši un vardarbīgi izdarīts tās dalībvalsts teritorijā, kurā atrodas viņas dzīvesvieta, proti, Itālijas Republikā. Līdz ar to pamatlietā aplūkotā situācija ietilpst nevis Direktīvas 2004/80, bet gan tikai valsts tiesību piemērošanas jomā.

14 Taču pilnībā iekšējā situācijā spriest par iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu principā nav Tiesas kompetencē.

15 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai pat šādā situācijā Tiesa patiešām var sniegt lūgto interpretāciju, ja iesniedzējtiesai valsts tiesību normās ir noteikts pienākums – tādā tiesvedībā kā pamatlietā esošā – saviem pilsoņiem piešķirt tādas pašas tiesības kā tās, kas kādas citas dalībvalsts pilsonim tādā pašā situācijā izrietētu no Savienības tiesībām (skat. it īpaši 2013. gada 21. februāra spriedumu lietā C-111/12 *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia* u.c., 35. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr Tiesai šāda ierosme nav jāuzņemas, ja no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu neizriet, ka iesniedzējtiesai patiešām ir šāds pienākums (šajā ziņā skat. 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-245/09 *Omalet*, Krājums, I-13771. lpp., 17. un 18. punkts).

16 Proti, atbilstoši kompetences sadalījumam starp Savienības tiesām un valstu tiesām Tiesai ir jāņem vērā prejudiciālo jautājumu faktiskais un tiesiskais konteksts, kāds tas noteikts lēmumā par prejudiciālo jautājumu uzdošanu (2009. gada 23. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no C-378/07 līdz C-380/07 *Angelidaki* u.c., Krājums, I-3071. lpp., 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

17 Taču šajā lietā pietiek vien konstatēt, ka, lai arī Eiropas Komisija savos rakstveida apsvērumos ir apgalvojusi, ka šāds pienākums izriet no Itālijas konstitucionālajām tiesībām, no paša lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu neizriet, ka Itālijas tiesībās iesniedzējtiesai ir noteikts pienākums piešķirt *P. C.* tādas pašas tiesības kā tās, kas kādas citas dalībvalsts pilsonim tādā pašā situācijā izrietētu no Savienības tiesībām.

18 No tā izriet, ka Tiesas kompetencē saskaņā ar tās reglamenta 53. panta 2. punktu acīmredzami nav atbildēt uz *Tribunale ordinario di Firenze* uzdoto jautājumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

19 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Atbildēt uz *Tribunale ordinario di Firenze* (Itālija) uzdoto jautājumu acīmredzami nav Eiropas Savienības Tiesas kompetencē.

[Paraksti]